

CODUL ADMINISTRATIV COMENTAT

EXPLICAȚII | JURISPRUDENȚĂ | DOCTRINĂ

VERGINIA **VEDINAȘ** (COORDONATOR)

ART. 1–364¹

VOLUMUL I

C O L E C Ț I A C O D U R I C O M E N T A T E

CODUL

ADMINISTRATIV COMENTAT

EXPLICAȚII | JURISPRUDENȚĂ | DOCTRINĂ

VERGINIA VEDINAȘ (COORDONATOR)

ART. 1-364¹

VOLUMUL I

U N I V E R S U L J U R I D I C

BUCUREȘTI

2 0 2 2

PREFAȚĂ

Locul și rolul Codului administrativ în viața cetății numite România

I. Prolegomene

Știți, Domniile Voastre, de când aștept eu momentul acesta? Etapa în care să mă apuc să scriu prefața la primul comentariu al Codului administrativ.

În nevoia de adoptare a Codului administrativ credem cu toată ființa noastră profesională, de peste două decenii. Pe măsură ce „osatura” noastră de profesor de drept administrativ se îmbogățește, rădăcinile în solul acestei ramuri a dreptului se împământeau și deveneau, ele însele, ramuri încărcate de roade.

Ne amintim și acum bucuria pe care am simțit-o când am văzut într-un program de guvernare, pe care îl cercetam în vederea comentării și exemplificării instituției în sine în cărțile noastre, cuprins ca obiectiv al acestuia elaborarea unui Cod administrativ. Doar despre el se vorbea, nu și despre Codul de procedură administrativă, și fusese introdus de un om politic al vremurilor cu care am avut ocazia să și lucrăm o anumită perioadă de timp și ne face plăcere să recunoaștem, cu onestitatea care ne caracterizează, că era unul dintre cei mai mari și eficienți „administrativiști” pe care i-am cunoscut¹. Iar la baza introducerii lui în programul politic s-a aflat, suntem siguri, regretatul nostru profesor, Antonie Iorgovan, care era și membru al partidului respectiv.

Pentru că ne-am referit la Programul de guvernare, dorim să antamăm, în acest context, un alt aspect, care vizează evoluția semnificației acestuia, considerat multă vreme, un document exclusiv politic, fără prea multă sau deloc relevanță juridică. Pentru că se consideră că el cuprinde obiective care sunt în general greu sau deloc realizabile, pe care partidele le cuprind în conținutul lor pentru a câștiga electoratul, dar pe care nu și le asumă, în mod efectiv, real și eficient și mai mult chiar, că ele „viețuiesc” doar cât sunt folosite ca un instrument electoral, după care, după preluarea guvernării, „sucombează” dintr-odată.

Cel care le-a dat o altă viziune a fost tot marele nostru profesor Antonie Iorgovan, care a scris în tratatele Domniei Sale că, prin acordarea votului de încredere se încheie un soi de contract administrativ, un „contract de guvernare” între Guvernul proaspăt investit și majoritatea parlamentară care, prin votul exprimat, și-a asumat și obligația de a-l susține pe parcursul mandatului încredințat. Aceste teze, considerate, probabil, de unii politicieni, ca să fim eleganți și să nu spunem „politruci”, ca fiind „vorbe-n vânt” sau „visuri de-ale lui Iorgovan” au câștigat teren și, în prezent, în Codul administrativ, se fac dese referiri la el, altfel spus, este „juridicizat”, consacându-se, prin art. 15 lit. b), printre funcțiile Guvernului, și aceea de a duce la îndeplinire Programul de guvernare, astfel cum a fost asumat în fața Parlamentului.

Este o normă peste care suntem convinși că mulți trec cu ușurință, o mai și persiflează, poate, și, dacă ne uităm la ce se întâmplă în realitate, tindem să le și dăm dreptate. Însă imediat precizăm convingerea noastră cu privire la temeinicia dispoziției la care ne-am referit și nevoia ca ea să fie aplicată cu maximă responsabilitate pentru

¹ Este vorba despre Octav Cosmâncă, fost ministru al administrației publice în perioada 2000-2004, un excelent organizator, cu viziune și discernământ organizatoric și decizional, cum rar ni s-a întâmplat să întâlnim.

că viața publică nu se poate îmbunătăți, nu se poate vindeca de toate racilele ei, între care demagogia e la loc de frunte, până când nu se vor realiza un echilibru și o armonizare între faptele și promisiunile electorale ale clasei politice.

II. Scop și așteptări

La împlinirea acestui gând diriguitor al nostru va contribui, în mod neîndoielnic, și Codul administrativ. De aceea am considerat necesar să purcedem la treabă și să alcătuim un colectiv care să realizeze comentarea articolelor Codului.

Așteptările noastre, când am „plămădit” acest proiect, au fost și continuă să fie consistente, deși nu suntem niște idealști și nu ne imaginăm că lucrarea finală va clarifica toate problemele pe care le pune actul normativ comentat. Este primul cod administrativ al României și, așa cum este cunoscut, e unic în Europa, unde există coduri de procedură administrativă. De aceea, și atitudinile față de adoptarea lui, exprimate de mulți dintre teoreticienii noștri, au fost de la rezervă la scepticism. Ne-am încăpățânat să credem în el, să-l „apărăm”, cât am putut, de aici și reacția unui mare și prețuit dascăl, profesorul Marin Voicu, care ne numea, în prezentarea pe care ne-a făcut-o în cadrul unei conferințe științifice, la Universitatea „Ovidius” din Constanța, „mama” și „bunica” Codului administrativ. Fără a ne aroga un asemenea rol sau, Doamne ferește, vreo tentativă de exclusivitate, recunoaștem, cu modestie, că, personal, am trăit o implicare și afectivă, și emoțională, care ne înnobilează.

Revenind la „așteptări”, ne dorim ca această primă deslușire a Codului administrativ să-l apropie pe acesta mai mult de cititorii lui și mai ales de cei care îl aplică sau cad sub incidența lui.

În al doilea rând, ne dorim ca el să ajungă într-o manieră cât mai apropiată de resorturile lui interne, la gândirea și conștiința celor care dețin frâiele guvernării și administrării țării, pe care să nu le transforme în „frâne”, ci în „căpestre” măiestre, care să ducă și să conducă țara spre un fâgaș cât mai aproape de nevoile și de așteptările ei și ale oamenilor. Cât mai demn de ceea ce reprezintă acest popor în esențialitatea lui și, fără să ne ferim de cuvinte mari, chiar de măreția lui.

Ne îngăduim să spunem și chiar să atragem atenția că toți cei pe care i-am menționat trebuie să realizeze acest lucru. Să înțeleagă Codul administrativ de o manieră care să-i facă apti să îl aplice în litera și spiritul lui. Doar așa putem ajunge la finalitatea unei bune administrări și a unei bune guvernări. Dacă acest echilibru nu se realizează, truda este aproape zadarnică. Pentru că degeaba se străduiește personalul din sectorul public să realizeze cu dăruire și competență atribuțiile de serviciu dacă nu este lăsat să o facă, nu este prețuit, este ignorat, hărțuit, persiflat, sfidat și enumerarea, din păcate, poate să continue.

În egală măsură, fără succes acționează cei care se află în fruntea autorităților guvernamentale și administrative dacă nu au cu cine să-și pună în aplicare proiectele de „însănătoșire” a verigilor administrative neperformante sau de fortificare a celor care deja funcționează, dar întotdeauna este loc de mai bine. Unii fără ceilalți nu pot face ceea ce este necesar, iar cei care suferă suntem noi, beneficiarii acțiunii administrației.

Spre împlinirea țelului pe care l-am mărturisit înainte, care este un adevărat crez pentru noi, suntem convinși că trebuie să mergem în trepte. Să nu ne înghesui, pentru că riscăm să ne rostogolim apoi, rănind corpul prea adeseori fragil și neajutorat al administrației.

Prefață

Întotdeauna exemplele sunt cele mai clarificatoare pentru înțelegerea cuvintelor, scrise sau vorbite, așa că vom purcede și noi la a vă da unul în care să abordăm o categorie de reglementări pe care noi le considerăm nu doar novatoare, dar care relevă și bunele intenții care au stat la baza consacrării lor. Ele privesc ce mențiuni trebuie să cuprindă fiecare dintre categoriile de acte prin care se derulează raportul de serviciu al funcționarului public. Am putut să constatăm cum este înțeles acest lucru în practica administrativă. Cei care cad sub incidența prevederilor despre care vorbim, cuprinse în Partea a VI-a, Titlul II, Capitolul X, consideră că respectivele mențiuni trebuie să se regăsească chiar în cuprinsul, în „corpul” actului, iar absența lor duce, cum prevede art. 535 al Codului, la **nulitatea** actului.

În ceea ce-i privește pe emitenții actului cu caracter sancționator, consideră că nu este corectă o asemenea viziune, că mențiunile respective se pot regăsi și în înscrisuri separate, care, chipurile, fac „corp comun” cu actul.

Este evident eronată această a doua abordare. Regula pentru ca un înscris, oricare ar fi el și orice titlu ar purta, să facă corp comun cu actul este ca despre acel înscris să se facă mențiune în cuprinsul actului „mamă”, sau „părinte”, ca să nu-i supăram pe cei care vor să ne scoată din limba română numele sfânt de „mamă” și cărora ne vom opune cu toată ființa noastră, iar în finalul actului să se regăsească atașate, cu mențiunea că ele constituie „anexa nr. ...” la act sau, pur și simplu, „anexa” la actul respectiv. Însă, în opinia noastră, voința legiuitorului a fost ca mențiunile să se regăsească chiar în corpul actului, nu în înscrisuri separate.

Acesta e numai un exemplu. Și vă mai dăm altul, pe care l-am „cules” tot din puțina practică de avocat pe care o fac. Spun „puțină”, dar vă asigur că e consistentă, pentru că problemele juridice pe care le pun litigiile în care reprezentăm au o „încărcătură” aparte, care excedează, de multe ori, granițele speței concrete și reverberează către principii și instituții care ne interesează pe toți, care privesc statul de drept și democrația românească, așa șubrede, denaturate și, foarte rar, normale și corecte, cum ar trebui să fie.

Avem acum în vedere soluția pe care o prevede Codul administrativ în art. 492, de a menționa ce sancțiuni disciplinare se pot aplica pentru fiecare dintre abaterile pe care el le prevede.

Astfel, pentru abaterea privind „absențe nemotivate de la serviciu” se prevede că se pot aplica mai multe sancțiuni, între care și destituirea din funcție.

O asemenea posibilitate face ca un șef de instituție – de exemplu, un președinte de consiliu județean – să se considere îndreptățit să-l trimită în cercetare disciplinară pe un funcționar public care a „absentat”, iar comisia de disciplină, servilă, să propună destituirea lui din funcție.

Fără a ține cont de faptul că absența nu era „nejustificată”, că ea se petrecuse în condițiile în care funcționarul în discuție făcuse cerere pentru trei zile de concediu, pe care o predase șefei lui directe, care nici ea, nici altcineva, nu îl anunțaseră că respectiva cerere fusese trimisă la „șeful suprem”, adică la președintele consiliului județean, care își arogase prerogativa de a aproba el toate cererile de concediu.

Neștiind aceste lucruri, nefiind informat că i s-a refuzat aprobarea cererii de concediu, este evident că funcționarul nostru nu a mers la serviciu, crezând că este în concediu. Ca să nu mai spunem că acele trei zile de concediu erau planificate din timp, erau ultimele luni din an, dacă nu le făcea, pierdea concediul neefectuat și multe alte aspecte care au fost avute în vedere de instanța care a admis acțiunea pe care am formulat-o.

Vedeți, dragii mei, câte probleme? Nu spun că le vom elucida noi pe toate, dar măcar în parte, să le punem în discuție, să atragem atenția asupra lor, și tot este un pas important pe care l-am făcut. Cum a spus Neil Armstrong, șeful Misiunii NASA Apollo 11, în 1969 „*Un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru omenire*”. Parafrazând, am putea și noi să spunem că e, poate, un pas mic pentru început, dar un salt uriaș spre o altă eră a administrației publice.

III. Cum am gândit structura grupului de lucru?

Alcătuirea „echipei” cu care am pornit la drum nu a fost una simplă, dar nici una foarte grea. În ea se reflectă, mai întâi, modul în care vedem lucrurile cu privire la școala de drept public, cu privire la dreptul administrativ. Ne referim la faptul că este necesar ca la toate universitățile unde funcționează facultăți puternice de drept administrativ să se formeze specialiști care să se impună prin valoarea activității lor, la nivelul doctrinei românești în materie. Anii pe care îi avem și experiența pe care o purtăm pe umeri, dar, mai ales, „moștenirea” grea, dar frumoasă, pe care ne-a lăsat-o profesorul nostru Antonie Iorgovan ne determină să vedem astfel lucrurile. Să ne simțim datori să „punem umărul” la conturarea și, în perspectivă, dezvoltarea unor astfel de școli și în alte orașe, decât cele clasic recunoscute, care cuprind cele patru orașe unde au funcționat facultăți de drept în perioada postbelică – București, Iași, Cluj și Sibiu –, cărora s-au adăugat, cu pași repezi, oltenești, Craiova, și, la fel de hotărâtă, Timișoara, că doar „*Banatu-i fruncea*”, nu-i așa?

În acest context al abordării, ne-am simțit datori și ne-am străduit, în calitate de conducător de doctorat, să formăm specialiști și în alte centre universitare ale țării, cum ar fi Constanța, Târgu Mureș, Ploiești, Galați, Arad, Craiova, pentru învățământul academic sau pentru administrația practică, activă.

Am mai avut în vedere, în al doilea rând, să cuprindem în colectiv atât teoreticieni, cât și practicieni care au experiență îndelungată, cunoscută și recunoscută în domeniu. Ca să echilibrăm în acest fel abordarea teoretică, poate mai dogmatică, mai aridă, cu cea vie, care își trage seva din modul în care se manifestă administrația în exercitarea funcțiilor sale.

În ultimul rând, ca enumerare, nu ca semnificație, ne-am dorit ca acest prim comentariu, ca și cele care vor urma, prin reeditarea lucrării, să „unească școlile”, adică să includă reprezentanți de la cât mai multe locuri reprezentative pentru dreptul administrativ și științele administrative. Și am insistat să rămână așa, chiar dacă unii dintre cei cărora ne-am adresat s-au arătat contrariați sau chiar „oripilați” de o asemenea viziune și perspectivă, care i-ar pune în situația de a da greutate și valoare unor colaboratori mai puțin înnoșilați de aura, mai mult sau mai puțin meritată, a gloriei și a celebrității.

Nu dorim să supărăm pe nimeni. Nici să ridicăm în slăvi, nici să coborâm în tenebre. Rămânem în marjele echilibrului care ne definește persoana și personalitatea, cu convingerea noastră că un specialist într-un domeniu, care pășește cu încredere și respect, care dă dovadă de pasiune și care a cules deja roade remarcabile din munca sa, merită prețuirea și încrederea noastră. Nimeni nu deține adevărul absolut, dragii mei. Niciunul dintre noi nu este începutul și sfârșitul. Putem construi o doctrină remarcabilă și prețuită în domeniul în care activăm, fiecare dintre noi, doar dacă ne prețuim unii pe ceilalți, dacă ne și criticăm când este nevoie, dar critica să aibă premise pozitive, de construcție, nu de demolare.

Prefață

Este însă un aspect peste care nu vom trece niciodată. Este vorba despre bună-credință, despre pasiune autentică, despre dorința de a obține, prin propriile eforturi și forțe, rezultate în domeniul pe care ți l-ai asumat.

IV. Roadele muncii noastre

Cartea pe care o prefațăm este astfel rodul punerii laolaltă a unor eforturi individuale și a unor eforturi colective. Este prima ediție și nădăjduim că vor urma și altele.

Evident că ne dorim ca ea să răspundă așteptărilor dumneavoastră, într-o cât mai mare măsură.

Dacă nu se va întâmpla lucrul acesta, nu uitați, dragii noștri, de strădania noastră și de faptul că orice lucru este perfectibil, nu perfect. Promitem să devenim, la edițiile viitoare, din ce în ce mai aproape de așteptările dumneavoastră și de nevoile pe care le are cea pe care o numim, cu calda noastră prețuire și devoțiune, „Doamna noastră administrație”.

Precizăm că de la data predării manuscriselor de către membrii echipei de redactare a lucrării au intervenit modificări asupra dispozițiilor **art. 5 lit. e) și qq), art. 89 alin. (2)** (Legea nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în M. Of. nr. 745 din 25 iulie 2022), **art. 363 alin. (6)** (Legea nr. 261/2022, publicată în M. Of. nr. 744 din 25 iulie 2022) și **art. 364¹** (O.U.G. nr. 116/2022, publicată în M. Of. nr. 845 din 29 august 2022). Aceste modificări se regăsesc în conținutul articolelor, însă ele nu au fost inserate în comentariu, urmând a fi aprofundate la următoarea ediție a prezentei lucrări.

Prof. univ. dr. **Verginia VEDINAȘ**
Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România
Președintele Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu”

PARTEA I

DISPOZIȚII GENERALE

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

◆ **Art. 1. Obiectul de reglementare**

(1) Prezentul cod reglementează cadrul general pentru organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor administrației publice, statutul personalului din cadrul acestora, răspunderea administrativă, serviciile publice, precum și unele reguli specifice privind proprietatea publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale.

(2) Prezentul cod se completează cu Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu alte reglementări de drept comun aplicabile în materie.

 Legislație: Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003); Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011); Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (republicată în M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011).

 Bibliografie: D. Apostol Tofan, *Drept administrativ*, vol. I, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2021, pp. 7-8; E.L. Cătană, *Drept administrativ*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București 2021, pp. 1-26; V. Vedinaș, *Tratat teoretic și practic de drept administrativ*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 49; V. Vedinaș, *Codul administrativ adnotat. Noutăți. Examinare comparativă. Note explicative*, ed. a 3-a, Ed. Universul Juridic, București, 2021, pp. 376-379.

 Jurisprudență: CCR, dec. nr. 901/2020 (publicată în M. Of. nr. 126 din 5 februarie 2021).

COMENTARIU

Cuprins

§1. Introducere.....	15
§2. Categoriile de raporturi juridice reglementate de Codul administrativ	16
§3. Completarea Codului administrativ cu dispozițiile de drept comun.....	18

§1. Introducere

Codul administrativ, aprobat prin O.U.G. nr. 57/2019, reprezintă reglementarea-cadru a raporturilor juridice care iau naștere în sfera activității administrației publice. Fiind un act normativ recent, comentariile și explicațiile asupra sensului dispozițiilor acestuia sunt utile atât teoreticienilor, cât și practicienilor dreptului public.

Acest demers științific trebuie să înceapă, cum este firesc, cu Partea I a Codului administrativ, intitulată „Dispoziții generale”, care este structurată în 3 titluri:

Titlul I, intitulat identic cu Partea I, respectiv „Dispoziții generale”, cuprinde dispoziții privind obiectul de reglementare și domeniul de aplicare ale acestui act normativ, precum și unele referiri sumare la organizarea administrației publice.

Titlul II, intitulat „Definiții generale aplicabile administrației publice”, conturează sfera noțiunilor juridice cu care operează Codul administrativ.

Titlul III, intitulat „Principiile generale aplicabile administrației publice”, se referă la cele 8 principii generale care stau la baza organizării și funcționării administrației publice.

Cele 3 titluri care alcătuiesc Partea I a Codului administrativ au în total 13 articole pe care le vom analiza în continuare.

§2. Categorii de raporturi juridice reglementate de Codul administrativ

Codul administrativ reprezintă legea-cadru care disciplinează raporturile juridice apărute în anumite domenii de activitate de interes public, la care ne vom referi în continuare.

a) Astfel, un prim domeniu îl reprezintă *„organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor administrației publice”*, prin care acest act normativ asigură punerea în executare a dispozițiilor constituționale privind înființarea, organizarea și funcționarea autorităților administrative (V. Vedinaș, *Tratat teoretic și practic de drept administrativ, op. cit.*, p. 49).

a.1.) În acest sens, Codul administrativ sistematizează în Partea a II-a dispoziții privind *administrația publică centrală*, începând cu Guvernul, în calitatea sa de autoritate a puterii executive, care are temeiul constituțional în art. 102-115 din Constituție, și continuând cu ministerele și celelalte organe ale administrației publice centrale, prevăzute în art. 116-117 din Legea fundamentală. De asemenea, în Partea a IV-a, Codul administrativ reglementează înființarea și funcționarea structurilor din subordinea administrației publice centrale, incluzând în această categorie pe prefect, în calitate de reprezentant al Guvernului în județe, și serviciile publice deconcentrate ale administrației publice centrale (direcții județene, inspectorate județene, inspecții județene etc.), cărora Constituția le rezervă, în art. 123, doar câteva dispoziții de principiu. O altă categorie de autorități publice centrale o reprezintă autoritățile administrative autonome, prevăzute lapidar în art. 117 alin. (3) din Constituție, în privința cărora Codul administrativ cuprinde doar unele dispoziții generale, pentru că regulile de funcționare a acestora, inclusiv competențele de care dispun, sunt reglementate prin legile organice, așa cum dispune însuși textul constituțional menționat. Astfel, de exemplu, Consiliul Național al Audiovizualului este reglementat de Legea nr. 504/2002 a audiovizualului, care prevede, în art. 10 alin. (1), că acesta este „autoritate publică autonomă sub control parlamentar și garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale”.

a.2.) În Titlul V al Părții a III-a, Codul administrativ reglementează organizarea și funcționarea *autorităților administrației publice locale*, adică a consiliilor locale și primarilor din comune și orașe (municipii), precum și a consiliilor județene și președinților acestora, care sunt prevăzute la nivel constituțional în dispozițiile de principiu ale art. 121 și 122 din Constituție.

a.3.) Potrivit art. 1 alin. (1) teza I C. adm., în sfera obiectului de reglementare a acestui act normativ sunt incluse și *instituțiile publice*, care se disting de autoritățile administrației publice consacrate de Constituție. Astfel, art. 5 lit. w) C. adm prevede că „*instituția publică*” reprezintă o „*structură funcțională care acționează în regim de putere publică și/sau prestează servicii publice și care este finanțată din venituri bugetare și/sau din venituri proprii, în condițiile legii finanțelor publice*”. Pornind de la

acest text legal, putem spune că instituțiile publice sunt structuri (entități) sau servicii publice înființate de autoritățile administrației publice centrale și locale, a căror organizare și funcționare intră sub incidența prevederilor Codului administrativ, în afara excepțiilor prevăzute de lege (D. Apostol Tofan, *op. cit.*, pp. 7-8). În acest sens, detaliind, art. 67 alin. (3) din acest act normativ prevede că dispozițiile sale „se aplică în mod corespunzător și celorlalte organe centrale de specialitate din subordinea Guvernului, cu excepția unor instituții de interes public a căror organizare și funcționare sunt reglementate prin legi speciale”.

b) O altă instituție juridică care intră în sfera obiectului de reglementare a Codului administrativ o reprezintă *statutul personalului din cadrul autorităților și instituțiilor publice*, care diferă în funcție de categoria din care acesta face parte. Astfel, funcționarii publici, care dețin majoritatea în cadrul acestui personal, beneficiază de un statut special de drept public, reglementat aproape exhaustiv de Codul administrativ, iar angajații, care constituie personalul contractual, dețin o pondere mult mai mică și sunt supuși regimului de dreptul muncii. În concret, statutul funcționarilor publici este reglementat detaliat în Partea a VI-a a Codului administrativ, în cadrul căreia Titlul III, rezervat personalului contractual, conține unele dispoziții speciale aplicabile acestui personal și care se completează cu dispozițiile Codului muncii (art. 367 și art. 562 C. adm.) sau cu alte dispoziții speciale care vizează personalul care își desfășoară activitatea în baza unui contract de management (V. Vedinaș, *Codul administrativ adnotat, op. cit.*, pp. 376-379).

c) O altă instituție juridică care se circumscrie sferei de reglementare a Codului administrativ o reprezintă *răspunderea administrativă*, care, potrivit art. 566 din acest cod, are trei forme: disciplinară, patrimonială și contravențională. Referitor la reglementarea acestor forme de răspundere administrativă, trebuie reținut că acest act normativ cuprinde reglementări de ansamblu numai cu privire la primele două forme ale acestei răspunderi juridice (disciplinară și patrimonială), răspunderea contravențională având o altă reglementare-cadru, respectiv O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor (publicată în M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001). Revenind la primele două forme de răspundere administrativă, precizăm că răspunderea disciplinară a funcționarilor publici pentru abaterile săvârșite este reglementată de Codul administrativ în art. 492-497, iar răspunderea administrativ-patrimonială pentru prejudiciile cauzate prin actele administrative nelegale își are sediul legal în art. 573-579 din acest act normativ. O altă precizare importantă este că acest act normativ cuprinde și unele reglementări dispartate cu privire la toate cele trei forme de răspundere administrativă, dar nu numai, ca, de exemplu: stabilirea sancțiunilor disciplinare aplicabile consilierilor locali și județeni pentru abaterile săvârșite de aceștia (art. 233-239) sau a sancțiunilor contravenționale aplicabile aleșilor locali pentru comiterea faptelor care constituie contravenții (art. 241), precum și unele dispoziții privind răspunderea civilă a funcționarilor publici pentru prejudiciile cauzate patrimoniului autorității sau instituției publice din care fac parte (art. 499 și art. 500).

d) În sfera obiectului de reglementare al Codului administrativ sunt incluse și *serviciile publice*, care reprezintă activități de interes general desfășurate de către structuri ale administrației publice. În concret, aceste servicii publice sunt reglementate în Partea a VIII-a a Codului administrativ, care cuprinde dispoziții referitoare la înființarea, principiile pe baza cărora funcționează și tipurile de gestiune a acestor servicii publice.